LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai 2017- Nr.
Į 2017-07-20 Nr. 2-2459

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTRO ĮSAKYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija pagal kompetenciją išnagrinėjo Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymo „Dėl Lietuvos atvirų duomenų portalo nuostatų patvirtinimo“ projektą (toliau – Projektas) ir teikia šias pastabas bei pasiūlymus.

1. Netinkamai apibrėžtas šiuo Projektu tvirtinamų Lietuvos atvirų duomenų portalo nuostatų (toliau – Nuostatai) 6.2.1–6.2.2 papunkčių turinys ir neaiškus jų tarpusavio santykis. Nuostatų 6.2.1 papunktyje paieškos paslaugos tikslas – *ieškoti dokumentų rinkinių pagal tam tikrų metaduomenų turinį ir parodyti tokių metaduomenų turinį*, o 6.2.2 papunktyje peržiūros tikslas – *parodyti, naršyti dokumentų rinkinius, pateikti atitinkamą metaduomenų turinį*. Manytina, kad paieškos paslauga turėtų tik atlikti paieškas, o ne rodyti patį duomenų ar jų metaduomenų turinį, o būtent peržiūros paslaugos tikslas ir būtų atskleisti, parodyti turinį, leisti naršyti ir pateikti metaduomenis. Be to, iš pateiktų minėtų papunkčių formuluočių aprašymo neaišku, kaip šie tikslai bus įgyvendinti – ar paieška bus atliekama duomenų teikėjų duomenų bazėse, ar tik Atvirų duomenų portalo duomenų saugyklos posistemyje, todėl siūlytina tikslinti.

2. Abejonių kelia Nuostatų 6.3 papunkčio pagrįstumas, nes jo formuluotės turinys neatitinka nei Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų įstatymo nuostatų, nei Valstybės informacinių sistemų steigimo, kūrimo, modernizavimo ir likvidavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. vasario 27 d. nutarimu Nr. 180 „Dėl Valstybės informacinių sistemų steigimo, kūrimo, modernizavimo ir likvidavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatytų funkcinių ir turinio reikalavimų. Pažymėtina, kad gerosios praktikos sklaida gali būti institucijos, bet negali būti valstybės informacinės sistemos uždavinys ir funkcija, nes toks jos funkcionalumo realizavimas sunkiai įsivaizduojamas praktikoje. Todėl siūlytina šių nuostatų atsisakyti, tuo pačiu sistemiškai tikslinant ir 7.7 papunkčio nuostatų turinį dėl diskusijų valdymo.

3. Tikslintinas Nuostatų 7.2 papunkčio turinys, nes neaišku, iš kur bus teikiami dokumentų rinkiniai atvirais formatais – ar iš duomenų teikėjų duomenų bazių, ar iš Atvirų duomenų portalo

100 Atkurtai Lietuvai
ISO 9001

saugyklos posistemio, bet tuomet išeitų, kad šis portalas pats savyje įrašo, kaupia ir saugo registrų duomenis, jų rinkinius, o ne šių duomenų metaduomenis, kas prieštarautų Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių įstatymo 15 straipsnio 4 dalies nuostatoms dėl draudimo pakartotinai rinkti ir įrašyti pirminių šaltinių (registrų) duomenis. Be to, abejotina, ar šie Atvirų duomenų portalo paieškos kriterijai kitų registrų duomenų bazėse atitiktų Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 3 straipsnio nustatytus duomenų tvarkymo reikalavimus ir neprieštarautų šio įstatymo 5 straipsnyje nustatytiems duomenų teisėto tvarkymo kriterijams.

4. Nuostatų 7.4 papunktyje nurodyta, kad viena iš Atvirų duomenų portalo funkcijų būtų ir duomenų kokybės tikrinimas bei tarpinis saugojimas. Kaip jau buvo pažymėta ankstesnėje pastaboje, abejotina, ar šiame portale apskritai galimas tokių duomenų kaupimas ir saugojimas, be to, lieka neapibrėžtumas, kas tai būtų duomenų *tarpinis saugojimas*, t. y. duomenys būtų saugomi tam tikrą laikotarpį (kol Atvirų duomenų portale bus atliekami tam tikri veiksmai, funkcijos) ar pan. Tuo labiau, kad tai nėra toliau detaliau reglamentuojama nei šiuose Nuostatuose (Nuostatų 18.4–18.5 papunkčiai reglamentuoja jau portalo *dokumentų rinkinių paruošimo* (jame jau numatomas laikinas saugojimas) ir *duomenų saugyklos* posistemių funkcijas), nei Nuostatų 3 punkte nurodytuose teisės aktuose, todėl siūlytina tikslinti.

5. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pagrindiniai Atvirų duomenų portalo duomenų teikėjai pagal teikiamų duomenų apimtis bus būtent registrų ir valstybės informacinių sistemų tvarkytojai, tačiau jie iš viso nenurodyti Nuostatų 13 punkte pateiktame duomenų teikėjų sąraše. Siūlytina šį punktą papildyti nauju 13.4 papunkčiu, kuriame aiškiai nustatyti, kad šio portalo duomenų teikėjai yra ir registrų bei valstybės informacinių sistemų tvarkytojai, be kita ko, įvertinat poreikį ir galimybes tam tikrais atvejais gauti duomenis ir iš vidaus administravimo informacinių sistemų.

6. Tikslintinas Nuostatų 16.1.13.1 papunktis, nes jis neatitinka Lietuvos Respublikos adresų registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 10 d. nutarimu Nr. 715 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų, gyvenamųjų vietovių ir gatvių valstybės registro reorganizavimo ir Lietuvos Respublikos adresų registro įsteigimo“, 14 punkte apibrėžtų registro objektų ir 15 punkte nurodytų šiame registre tvarkomų duomenų, t. y. neaišku, kokių būtent teritorijų duomenis reikės pateikti iš šio registro. Tuo pačiu atitinkamai turėtų būti tikslinamos ir nuostatų 17.3 papunkčio nuostatos.

7. Pažymėtina, kad reikėtų papildyti Nuostatų 17.2 papunktį nuorodomis ne tik į Nuostatų 16.1.2, bet ir į 16.1.5–16.1.6 papunkčius, nes visi šie duomenys, nepaisant skirtingų jų gavimo būdų, etapų ir technologinių sprendimų taikymo, vis tiek bus gaunami iš pirminio šaltinio, t. y. Juridinių asmenų registro.

8. Rimtų abejonių kelia Nuostatų IV skyriuje siūlomo Atvirų duomenų portalo, kaip valstybės informacinės sistemos, funkcinių posistemių teisinio reguliavimo pagrįstumas, jų vidinis ir tarpusavio technologinis suderinamumas, nes dabar susisteminti ir apibrėžti posistemiai neatitinka nei Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų įstatymo 21 straipsnio nuostatų, nei šio portalo paskirties. Atsižvelgiant į tai, siūlytina pagal toliau pateikiamas pastabas iš esmės peržiūrėti šio portalo funkcinę struktūrą, jį sudarančius posistemius.

9. Nuostatų 18.4 papunktyje netinkamai apibrėžtos *dokumentų rinkinių paruošimo posistemio* funkcijos (laikinoji saugykla turėtų būti aprašoma prie *duomenų saugyklos posistemio*), taip pat svarstytina, ar apskritai praktikoje galimas tinkamas duomenų nuasmeninimas be atskiro *duomenų nuasmeninimo posistemio*, nes dabar į vieną posistemį tiesiog bandoma dirbtinai sudėti keletą savo esme, turiniu, paskirtimi bei įgyvendinimu visiškai skirtingų dalykų – neteiktinos (konfidencialios) informacijos iš dokumentų pašalinimo, duomenų nuasmeninimo, dokumentų rinkinių į atvirų duomenų formato duomenis keitimo, duomenų kokybės tikrinimo, dokumentų rinkinių susiejimo su duomenų rinkinių metaduomenimis, taip pat dokumentų rinkinių saugojimo laikinoje saugykloje. Siūlytina papildomai apsvarstyti galimybę į atskirą posistemį iškelti bent jau neteiktinos informacijos iš dokumentų pašalinimo ir duomenų nuasmeninimo funkcijas, nes praktikoje tai turėtų veikti kaip savarankiškas technologinis sprendimas, kurio pagrindu būtų sukuriamas atskirai funkcionuojantis programinis įrankis.

10. Pažymėtina, kad *portalo duomenų saugyklos posistemis* neturėtų vykdyti duomenų užklausų, nes tai būtų labiau *dokumentų rinkinių paruošimo posistemio* funkcionalumas, todėl ši formuluotė perkeltina į Nuostatų 18.4 papunktį, o į Nuostatų 18.5 papunktį reikėtų perkelti Nuostatų 18.4 papunkčio formuluotę dėl paruoštų dokumentų rinkinių saugojimo laikinojoje saugykloje, tuo pačiu suvienodinant ir Nuostatų 7.4 papunktyje nuostatas dėl tarpinio saugojimo bei bendrai išsprendžiant nuolatinio, laikino ar tarpinio duomenų saugojimo problemą Atvirų duomenų portalo veiklos ir funkcionalumų kontekste. Manytina, kad *portalo duomenų saugyklos posistemį* apibrėžiančiose nuostatose nėra pakankamai aiškiai įvertintos Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų įstatymo 21 straipsnio 2 dalies nuostatos, kurios nustato, jog teikiant šio straipsnio 1 dalies 2–6 punktuose nurodytas paslaugas, gauti dokumentai portale nekaupiami.

11. Svarstytina, ar Nuostatų 18.6 papunktyje yra tinkamai reglamentuojamas *portalo valdymo posistemis*, nes įvertinant Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų įstatymo 21 straipsnio 3 dalies nuostatų kontekste tai, kad duomenys pakartotiniam naudojimui (atviri duomenys) yra teikiami už atlyginimą, manome, kad praktikoje šių nuostatų bus neįmanoma įgyvendinti be atskiro *mokėjimų valdymo posistemio*. Pažymėtina, kad šio posistemio funkcijos turėtų apimti ne tik mokėjimų valdymo stebėseną ir auditą, bet taip pat ir realizuoti mokėjimų pavedimų vykdymą.

12. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Nuostatų 23–24 punktai neatitinka Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 34 straipsnio 5 dalies ir 36 straipsnio 1 dalies nuostatų. Be kita ko, šių Nuostatų punktų turinys turėtų būti suvienodintas, nes šiuo metu apimtimi šių punktų nuostatų turinys prieštarauja vienas kitam.

Teisingumo viceministras Justas Pankauskas

Sigita Panovienė, tel. (8 5) 266 2955, el. p. sigita.panoviene@tm.lt Originalas nebus siunčiamas